

Minister van Justitie en Veiligheid
Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Regeling Bibob-formulieren 2024

Datum
21 februari 2024

Ons kenmerk
5028004

1. Aanleiding

Op 1 augustus 2020 en op 1 oktober 2022 is de Wet Bibob gewijzigd (*Stb.* 2020, nr. 278, en *Stb.* 2022, nr. 304). Deze wetswijzigingen maken het noodzakelijk de Regeling Bibob-formulieren op enkele punten te wijzigen. Bovendien heeft het toenmalige Tweede Kamerlid Van der Graaf (ChristenUnie) tijdens het VAO Georganiseerde criminaliteit/ondermijning van 19 december 2019 een motie ingediend waarin zij de regering heeft gevraagd "te bezien hoe de Bibob-vragenformulieren overzichtelijker, concreter en doeltreffender kunnen worden vormgegeven" voor zowel burgers als bestuursorganen (Kamerstukken II 2019/20, 29911, nr. 267).

Deze nota wordt ter besluitvorming voorgelegd aan zowel MJenV (verantwoordelijk voor deze regelgeving) als aan MRb (verantwoordelijk voor de uitvoering door het Landelijk Bureau Bibob).

2. Geadviseerd besluit

- U wordt gevraagd akkoord te gaan met de nieuwe ministeriële regeling genaamd "Regeling Bibob-formulieren 2024", als opvolger van de Regeling Bibob-formulieren uit 2013, inclusief de wijzigingen van het bijbehorende Bibob-vragenformulier (bijlage 1) en het formulier bevindingen eigen onderzoek (bijlage 2).
- Ook wordt u gevraagd akkoord te geven op de concept Kamerbrief die is opgenomen in de bijlagen. Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de actualisatie van de Regeling Bibob-formulieren en de afdoening van de motie uit 2019 van toenmalig Kamerlid Van der Graaf over het verbeteren van de Bibob-vragenformulieren.

3. Kernpunten

- De Wet Bibob biedt de mogelijkheid om per ministeriële regeling formulieren vast te stellen om – kort gezegd – bestuursorganen in staat te stellen eigen onderzoek te doen naar de mate van gevaar dat zij met de aangevraagde rechtshandeling criminele activiteiten faciliteren.
- De vragenformulieren bevatten alle vragen die bestuursorganen aan degene die de rechtshandeling heeft aangevraagd (in de Wet Bibob de betrokkene genoemd), mogen stellen. Bestuursorganen hebben daarbij wel de ruimte om een selectie van vragen op te nemen en de vragen te herformuleren om de vragen specifiek

- en duidelijker te maken voor de betrokkene. Afwijkend geformuleerde vragen dienen evenwel altijd dezelfde strekking te hebben als de vragen uit het formulier.
- Op de aanpassing van de Regeling Bibob-formulieren is reeds ingegaan in de nota d.d. 25 november 2022 met kenmerk 3752429, die als bijlage is bijgevoegd. U heeft toen beiden ingestemd met het doen van een adviesaanvraag bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en met het advies over het in de nota beschreven dilemma over de herkomst van de financiering.
 - De onderhavige nota richt zich op de ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan:
 - Het Bibob-vragenformulier (bijlage 1 bij de regeling) is vertaald naar een B1-versie.
 - Het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens d.d. 3 juli 2023.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
21 februari 2024

Ons kenmerk
5028004

4. Toelichting

4.1. Politiek-bestuurlijke context

De voornoemde motie-Van der Graaf is in de Tweede Kamer met algemene stemmen aangenomen. Tijdens de plenaire behandeling van de 2^e tranche wetwijziging Bibob d.d. 24 maart 2022 verzocht het lid Bikker (ChristenUnie) de Kamer in het najaar van 2022 te informeren over de uitvoering van deze motie. Met de najaarsbrief georganiseerde, ondermijnende criminaliteit d.d. 4 november 2022, met kenmerk 4278883, is de Kamer toentertijd al geïnformeerd over de voortgang. Zodra de Regeling Bibob-formulieren 2024 in januari 2024 is gepubliceerd in de Staatscourant, zal de Kamer hier in een aparte brief over worden geïnformeerd. Deze brief is in de bijlagen opgenomen.

4.2. Ontwikkelingen

B1-versie vragenformulier

Om het Bibob-vragenformulier begrijpelijker en beter leesbaar te maken is het vertaald naar een versie die voldoet aan de standaarden van B1-taalniveau. Hiervoor is een extern bureau ingeschakeld dat gespecialiseerd is in het herschrijven van teksten naar B1-taalniveau. Dit heeft geleid tot een herformulering van de vragen, een verduidelijking van de toelichting op de gebruikte begrippen en een sterk verbeterde vormgeving.

Het door het extern bureau vertaalde vragenformulier is vervolgens doorgelopen en indien nodig aangepast, om ervoor te zorgen dat de strekking van de vragen inhoudelijk gelijk blijft aan die in de aanvankelijk voorgenomen herziene versie. Daarmee is bewerkstelligd dat de vertaling van het Bibob-vragenformulier binnen de grenzen van artikel 6, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Regeling Bibob-formulieren 2024 blijft. De inhoud en structuur van het formulier zijn nu dusdanig dat het formulier begrijpelijk is voor de overgrote meerderheid van de Nederlandse bevolking, zonder dat de strekking van de vragen inhoudelijk is gewijzigd.

Ten behoeve van de eenduidigheid is ervoor gekozen beide formulieren, d.w.z. de aanvankelijk voorgenomen herziene versie van het formulier en de B1-versie, niet naast elkaar te laten bestaan, maar het B1-formulier als 'leidend' te beschouwen. De aanvankelijk bedachte versie van het vragenformulier in bijlage 1 van de regeling is daarom vervangen door de B1-versie.

Advies Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

Het bijgevoegde advies van de Autoriteit Persoonsgegevens d.d. 3 juli 2023 op de Regeling Bibob-formulieren behelst twee punten. In de eerste plaats merkt de AP op dat in het Bibob-vragenformulier om gegevens wordt gevraagd die niet zijn opgenomen in art. 7a, tweede lid, onderdeel a t/m h, van de Wet Bibob. Hoewel die bepaling hiertoe ruimte laat door het gebruik van de frase 'in ieder geval', wordt in de toelichting op de regeling niet ingegaan op de noodzaak voor het opvragen van deze aanvullende gegevens. De AP adviseert daarom die noodzaak alsnog te motiveren. Naar aanleiding hiervan is de toelichting op de Regeling Bibob-formulieren dienovereenkomstig aangevuld.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
21 februari 2024

Ons kenmerk
5028004

In de tweede plaats merkt de AP op dat in het Bibob-vragenformulier wordt gevraagd naar het burgerservicenummer (BSN) van derden, zoals het BSN van uiteindelijk zeggenschaphebbenden en vermogensverschaffers. Terecht veronderstelt de AP daarbij dat het de bedoeling is dat de betrokkene – degene die het formulier invult – het BSN bij deze derden opvraagt. De AP wijst erop dat dit in strijd is met art. 46, eerste lid, van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG). Op grond van deze bepaling is het verwerken van een BSN – waartoe ook het opvragen ervan moet worden begrepen – alleen toegestaan als dit wordt geregeld in een wet in formele zin. Een dergelijke regeling ontbreekt echter.

Op het vereiste om het verwerken van een BSN bij of krachtens wet te regelen bestaat een uitzondering: op grond van art. 46, tweede lid, UAVG kan dit namelijk ook bij AMvB worden geregeld. Het ligt volgens de AP echter niet voor de hand om in het onderhavige geval gebruik te maken van die mogelijkheid (zie voetnoot 10 van het advies van de AP). In de eerste plaats omdat het opvragen van BSN's tussen burgers onderling ver afstaat van het reguliere BSN-regime, en op de tweede plaats omdat art. 46, tweede lid, UAVG in het wetsvoorstel Verzamelwet gegevensbescherming geschrapt wordt (*Kamerstukken II 2022-2023, 36264, 2, artikel I onder S*). Dit wetsvoorstel is mede door MRb ondertekend.

Naar aanleiding van dit deel van het advies zijn de onderdelen waarin wordt gevraagd naar het BSN van derden uit de vragenlijst geschrapt.

Voor de bevoegde instanties die gebruikmaken van de Wet Bibob betekent dit dat zij in het kader van een Bibob-onderzoek niet meer op basis van een burgerservicenummer bepaalde (gesloten) bronnen kunnen raadplegen over personen anders dan de betrokkene. Deze persoonsgegevens kunnen in principe ook verkregen worden door te zoeken op een voor- en achternaam, maar de kans op persoonsverwisseling is dan wel aanwezig (vanwege personen met eenzelfde voor- en achternaam). Met het achterhalen van persoonsgegevens via een BSN wordt dit voorkomen en kan men met zekerheid zeggen dat de gegevens van de juiste persoon worden opgevraagd. Onderzocht wordt daarom of het mogelijk en nodig is in de toekomst alsnog een bepaling in de Wet Bibob op te nemen die het opvragen van BSN-nummers van derden door de betrokkene mogelijk maakt.

4.3. Communicatie

Na uw akkoord wordt de ministeriële regeling geplaatst in de Staatscourant alvorens deze per 1 februari 2024 in werking zal treden.

Bestuursorganen en Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) worden over de nieuwe Regeling Bibob-formulieren 2024 geïnformeerd via:

- reguliere overleggen met bestuursorganen en RIEC's vanuit zowel JenV als het Landelijk Bureau Bibob;

- nieuwsbrieven en informatiemails vanuit zowel JenV als het Landelijk Bureau Bibob (LBB);
- webinars tijdens de lente- en/of herfstschool georganiseerd door het LBB.

Voor informatie en ondersteuning bij de implementatie kunnen bestuursorganen terecht bij het betreffende RIEC en het LBB.

4.4. Afstemming

De ministeriële regeling en de bijbehorende vragenlijsten zijn samengesteld in een gezamenlijk proces waaraan (een afvaardiging van) gemeenten, provincies, RIEC's en het LBB een actieve bijdrage hebben geleverd. De regeling voldoet hiermee zo goed mogelijk aan de wensen van enerzijds de Kamer en anderzijds de bestuursorganen. Op basis van de ervaringen in de praktijk zal de regeling regelmatig worden geëvalueerd op effectiviteit en waar nodig worden geactualiseerd.

Deze nota is afgestemd met DJOA en DVB. De regeling en de bijlagen zijn afgestemd met DJOA, DWJZ, DVB en het LBB.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
21 februari 2024

Ons kenmerk
5028004